

INCIP. PRATO. S. HIER. N. EVANG.

EAT. 1951

MO. PAPAE.

DAMASO.

HIERONICO.

omni opus me facere cogis ex veteri. ut post exemplaria
serpant. in toto orbe dispersa. quasi quidam arbit sedem
et quia in se variant que sunt illa que cum grecis consen
tiant. et ueritate decernam. Pius labor. si periculosa psump
tio. iudicet de ceteris ipsum ab omnibus iudicandum. scilicet mu
tare in. et ne sciente iam mundum aduerti retrahere
parum. Quis enim doctus parit ut. et cum in manu
sua uelumen a. amiserit. et asilua quam inel uibit.
uideat discrepare. q. l. et. non statim erumpit muc
cem. me. aliarum. et clamans se si legum. qui audiam
aliquid in ueteribus. et. et. mutare. corrigere.
Adhuc. quia inuidiam. de. et. causa me consolet. q. et.

L I S T A D I I P I T R I I N B A P T I S M A T E
 f. ius. atq. in diuino sermone discipulus. sacer
 dotiū misahel agens. sed in carne leuita. con
 uersus ad fidē xpi. euangelium in italia scripsit.
 ostendens in eo qd & generi suo deberet de xpo.
 Nā initium principii in uoce pphetice excla
 mationis instituens. ordinē leuitice electionis
 ostendit. ut pdicans iohannē pdestinatū filiū
 zacharie in uoce angeli annuntians emissum.
 Non solū uerbū caro factū. sed corpus dñi in
 orūa puerbū diuine uocis animatū. immo
 euangelice pditionis ostenderet. Vt q̄ hęc
 legens sciret. cui initium carnis in dō ihu ad
 ueniens habitaculū caro debere agnoscere.
 atq. in se uerbū uocis. qd in sonantib. p̄diderat.

Abb. 26 Svanhild-Evangeliar, fol. 60 r,
 Prolog des Markus-Evangelioms.

pe...
 ei...
 qua...
 ti...
 bi...
 ci...
 et non...
 terram.
 et...
 aff...
 N
 op...
 Sed...
 res...
 Non...
 nec...
 et...
 U...
 bet...
 etiam...
 U...
 et non...
 tuum...
 foris...
 dixit...
 qui...
 F...
 canda...

Abb

cepit coniugē suā. & ā regnō secebat. donec peperit filiū suū primū genitū. Et cum esset natus ei. diebus h. p. d. f. reg. ecce magi orientales uenerunt hic osoli. iā cū esset puer. & quatuordecim annorum. & stella ei in oriente. & uenit adorare eū. Audiens autē herodes rex iude. & omnis hierosolima cū idolo. Et cōgregant omnes principes sacerdotū et scribas p. i. scilicet abas abeis ab x. enasceit.

At illi dixerunt ei. In bethleem iude. Sic enī scriptū est p. pphētā. Et tu bethleem terra iuda. nequaquā minima es in principib; iuda. Ex te enī exiet dux. qui regat pplm meū israhel.

Tunc herodes clā uocauit. magis. & iuge. & iudicet ab eis tempus. & que ar. paruit eis. Et mittens illos in bethleem. & interrogare diligenti de uero. & cū ueneritis renuntiate mihi. & ego uenens adore eū. Qui cū audissent regē abierunt. Et ecce stella quā uiderant in oriente antecedebat eos. usq; dū ueniens staret sup ubi erat puer. Videntes autē stellā. gauserunt gaudio magno ualde. Et intrantes domū. inuenerunt puerū cū maria matre ei. Et pē

[illegible][illegible]

u aut indeptus esse. manone dicitur
in stante ut non debet. q. leg. in stante

une qui se fait par le sang et le lait
qui se fait par le sang et le lait
trois et se fait par le sang et le lait
et se fait par le sang et le lait
et se fait par le sang et le lait

V. C. A. S.
S. V. R. V. S.
N. A. C. I.
O. N. G.

Antiochensis arte medica discipulis pto-
postea paulum secuta. usque id confessione ei
seruiens domino sine crimine. Nam neque uxorem
unquam habens neque filios. septuaginta annis
vixit. obiit in bythum. et plenis spiritibus. Qui
etiam scripta essent euangelia. per theu
quidam inuenerunt. per theu autem. id est. seculo
investigante spiritu in domo patris eius. se scrip-
sit euangelium. significans. quia ipse in prin-
cipio ante alios esse descriptum. cui extra
ea que ordo euangeliorum dispositionis ex-
posuit. ea maxime necessitas laboris fu-
it ut primum grecis fidelibus. omni pre-
tatione uenturi in carne dei manifesta
humanitas. ne in laicis fabulis attentis
in se. legi desiderio tenerent. ne uel

incorruptibilis fuit purgamentum in apokalypsin rede-
retur. dicente xpo. Ego sum alfa. & omega. et hic
iohannes qui scit. superuenisse diem recessus sui.
conueratis discipulis suis in epheso. p multa signorū
experimenta pmens xpm descendens inde fossū
sepulture sue locum. facta oratione positus est
ad patres suos. Tam extraneus ad orem mortis.
quam a corruptione carnis inuenitur alienus.
tamen p om̃s euangelium scripsit. et hoc uirgini
debeatur. quoniam tamen uel scriptorum tem-
pore dispositio uel librorum ordinatio. Idō per
singl. a nobis non exponitur. ut scienti deside-
rio conlocato. & querentibus fructus laboris
& dō magisterii doctrina seruetur. **EXPLICIT.**

ARGAM. INCIPIT BREVIARIUM.

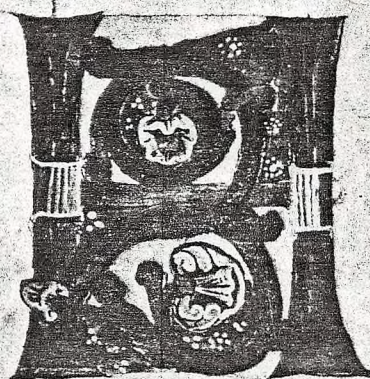
Phariseorum leuite interrogant iohannem. iohan-
nes ihm uidens agnum dī dicit. & andreas petro
dicit inuenimus messiam.

Ih̃c ad egnam de aqua uinum fecit. De templo
nummularios eiecit. soluite hoc templum dicens
Nichodemus loquitur de baptismo. idē alus multis.

Ih̃c in iudæa baptizat. & iohannes in enon. quiq;
dicit xpm crescere. se autē minorari.

Ih̃c cum muliere samaritana loquitur. Propham in
patria sua sine honore non habere dicit. & reguli
filium a morte resuscitat.

Apud natatoriam bethsaidam xxxviii annorum
infirmittatē hominis sanat. ac dicit. seruetur mihi

IC EST
IOHAN
NES
EVANGELISTA

VHVS FIDIS ET EVANGELISTA DEI
qui virgo et castus aduocatus est quem de nuptiis uolun-
taria nubes uocauit de cuius uirginitate in hoc
duplex testimonium in euangelio datur: quod et
pre ceteris aduocatus dicitur dilectus et hunc in pater-
familias iens de cruce commendauit dñs ut uir-
ginem uirgo seruaret. Denique manifestans in
euangelio quod erat ipse incorruptibilis uerbi op-
timus solus uerbum carnem factum esse nec
lumen tenebris comprehensum fuisse testatur.
Primum signum ponens quod innuptus fecit
dñs. ostendens quod erat ipse legentibus de-
monstraret quod ubi dñs inuitatus deficere
nuptiarum uinum debet. ut et ueteribus in-
uitatus noua omnia que a xpo instituantur
appareant. hoc aut euangelium scripsit in
asiam postea quam in patmos insula apoka-
lypsin scripserat. ut cui in principio canonis
incorruptibile principium in genesi. cum

M. R. James, A Descriptive Catalogue of the Latin Mss. in the
John Rylands Library at Manchester 2: Plates (1921)

144
 & dicit ei. Quia scriptum est moyses in lege et pro-
 pheta. Tu enim filium ioseph anazar est.
 Et dicit cinathael. Anazar est potest aliquid
 boni esse. Dicit ei philippus. Verum et uide.
 Uidit ibi nathael uenientem ad se et dicit
 dicit. Ecce uere israhelita in quo dolus non est.
 Dicit cinathael. Unde me nosti. Respondit
 ihu. & dixit ei. Priusquam philippus uocare
 cum esses sub ficu. uidi te. Respondit cinatha-
 el et ait. Rabbi. tu es filius di. tu es rex isrl.
 Respondit ihu. & dixit ei. Quia dixisti
 uidi te sub ficu credis. manus huius uidebis. Et
 dicit ei. Amen amen dico uobis. uidebitis regnum
 apum & anglos di ascendentes et descendentes
 supra filium hominis.

Est autem in cana galilee. et erat mater ihu
 ibi. Vocatus est autem et ihu. & discipuli eius ad
 nuptias. Et deficiente uino. dicit mater ihu
 ad eum. Vinum non habent. Itaque ei ihu. Quid
 mihi & tibi est mulier. Nondum uenit hora mea.
 Dicit mater eius ministris. Quodcumque dixerit
 uobis. facite. Erant autem ibi lapidee scharae
 posite secundum purificationem iudeorum
 capientes singule metretas duas uel ternas.
 Dicit eis ihu. Implete scharas omnes. Erant
 ibi autem cap. usque ad summum. Et dicit
 mater eius ad ministrum. Et dicit ei.

in illo. & ementer dicens illis; Scriptum est. quia
domus mea. domus orationis est; Vos autem feci
illis illa speluncā latronum;

Et erat docens cotidie in templo; Principes autē sacer-
dotū & scribæ & principes plebis querebant illum
p̄dere. & non inueniebant quid facerent illi; Omnis
enī populus suspensus erat audiens illum;

Et factum ē in iudiciis diebus docente illo populū in templo
& euangelizante. cū uenerunt principes sacerdotū
& scribæ cum senioribus. & auiunt dicentes ad illum;
Dic nobis. in qua potestate hec facis. aut quis est qui
dedit tibi hanc potestatem? Respondens autē dixit
ad illos. Interrogabo uos. & unū uerū respon-
dere mihi; Baptismū iohannis de celo erat an
ex hominibus? At illi. cogitabant int̄ se dicentes;

Quia si dixerimus de celo. dicet. Quare ergo non cre-
ditis illi. Si autē dixerimus ex hominibus. plebs uniu-
ersa lapidabit nos; Ceteri sunt enim. iohannis p̄pheti eē;

Et responderunt se nescire unde eēt; Et tūc ait illis;

Nec ego dico uobis. in qua potestate hec facio;

Cœpit autē dicere ad plebem parabolā hanc; Homo
plantauit uineta & locauit eam colonis. & ipse pe-
regrare fuit multas temporibus; Et int̄p̄s misit ad
cultores seruum. ut de fructu uineta darent illi;

Qui cœsum. dimiserunt eum inanē; Et addidit
alterum seruum mittere; Illi autē hunc quoque

cedentes. & afficientes contumelia dimiserunt inanē;

Et addidit tertium mittere. qui & illū uulnerantes eie-
cerunt; Dixit autē dominus uinetae; Quid faciam
mittā filiū meū dilectū. forsitan cū hunc uiderint

or cccxxiii
of scilicet
le ccc xxxviii

At ille ex euntibus fugerunt demonum mentio inuaserunt
enim eas tremor & pavor. & nemini quicquam
dixerunt; timebant enim; Surgens autē mane prima
sabbati. apparuit primo mariæ magdalene.
de qua eiecerat septē demonia; illa uadens nun
tiavit his qui cū eo fuerant. lugentibus & fletibus;
Et illi audientes quia uiuere & uisus ēē ab ea.
non crediderunt; Post hec autē duobus ex eis ambulanti
bus ostensus est in alia effigie. euntibus inuallam;
Et illi euntē nuntiauerunt ceteris. nec illi crediderūt;

or cccxxxiiii
sol

Nouissime recumbentibus illis undecim. apparuit
et exprobrauit incredulitatē illorum. apparuit
cordis. quia his qui uiderant eum resurrexisse nō
crediderunt; Et dixit eis; Euntes in mundum uni
uersū p̄dicare euangelium. omni creature; Qui
crediderit & baptizatus fuerit. saluus erit; Qui
uero non crediderit. condemnabitur; Signa
autē eos qui crediderunt. hec sequentur; In no
mine meo demonia eiecent. uiguis loquentur
nouis. serpentes tollent. Et si morasitū quid
biberint. non eos nocebit; Super gressus manus imponat.
& bene habebunt; Et dñs quidē ih̄s post quā locu
tus ē eis. ascitūse in celum. & sedet ad dexteris di;
illi autē p̄dicta. p̄dicauerunt ubiq; dño cooperante
et sermone confirmante. sequentibus signis;

**EXPLICIT EUANGELIUM SECUN
DUM MARCV: INCIPIT SECVN
DVM LV CAM;**

grici. ⁊ duas siculas uini. ⁊ duos portos
 nei duos solidos. Sicut e aut hoc alodium
 in Kumerulhei in Lissimroide. In Mich
 chelmbach. ad viii. carradas feni. ⁊ septu
 aginta iurnalia. In Kumerulhei in cāgo
 qdr Büche. ii. iurnalia. In Inzloe. vi.
 In Wiserulheide. ii. ⁊ in eode loco. iiii.
 In Wundeſſat. ii. In Adelhetra. iii. In Feth
 bach. iii. In Cesebach. ii. In Morthewil.
 iii. In Vrietheburne. ii. In Smedebaneweide.
 ii. In deile pratu unu. In Vdenhetra. iiii.
 In Aleeno. i. In Vrendal. iiii. In Culun. ii.
 In benche. viii.

Latw Ms 7 2 recto
212/82

Notu sit omib in xpo fidelibz tā p̄sentibz
quā futuris qđ ego Reinherus de Kumerus-
heim domū meā in frumia cū Allodio meo
Sce Marie in frumia delegavi. Adstant
Dño Abbe Wolframo. ceterisq; quā pluribz
ta monachis quā clericis & laicis. Einar-
do de Kumerusheim. Cumone. Waltero
de Herlungsdorf. Rorico. Marquardo
de Wenden. Wize. De Budenushaim
ta racione ut quicūq; parentū meorū illi
allodii cōsensu fr̄m tenuerit. In annuatim
sario meo. istis fratribus soluat. modū

Secū. evā. Scdm MATHEVM.

esset desponsata mater ihu maria ioseph: ante
quam convenirent. inuenta est in utero habens
de spū scō. Ioseph aut̄ uir eius cum eēt iustus.
& nollet eam traducere. uoluit occulte dimit-
tere eam. Hec aut̄ eo cogitante. ecce angelus
dñi in somnis apparuit ei dicens. Ioseph fili
dauid. noli timere accipere mariam conu-
gentem tuam. Quod enim in ea natum ē. de spū scō ē.
Pariet aut̄ filium: & uocabis nomen eius ihm.
Ipse enim saluum faciet populum suum: a pec-
catis eorum.

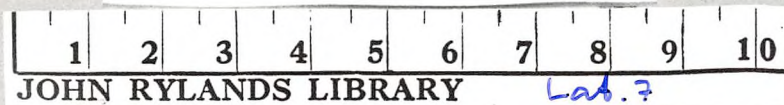
IN NOCTE
SECUNDVM LUCAM.

VIRGO MARIA TVVS. HUNC
LIBRVM DAT TIBI SERVVS.

ABBAS RVO⁴ TVS PRVMLEN
SIS NOMINE DICTVS.

RESPICE REDDENTEM. TIBI IV
REQ; VOTA VOVENTEM.

TV PLA PLACATVM. FACIASQ;
TVVM SIBI NATVM.

IN ILLO TEMPORE.
DIXIT IHS OISEP SUI.
Scitis quia post biduum pascha fiet.
& filius hominis tradetur. ut crucifi-
gatur. Tunc congregati sunt pñci-
pes sacerdotum & seniores populi. in a-
trium principis sacerdotum qui dice-
batur caiphas. & consilium fecerunt

71 72
quasi libras centum. Acceper g corp ihu. & liga
uer eum linteis cum aromatib. sicut mos est
iudeis sepelire. Erat aut in loco ubi crucifixus
est ortus. & in orto monumentu nouu. in quo
nondum quisquam positus fuerat. Ibi g ppe
parasceuen iudeor. quia iuxta erat monumentu.
posuerunt ihm.

SABBATO

S MATHEV.
ESPERE

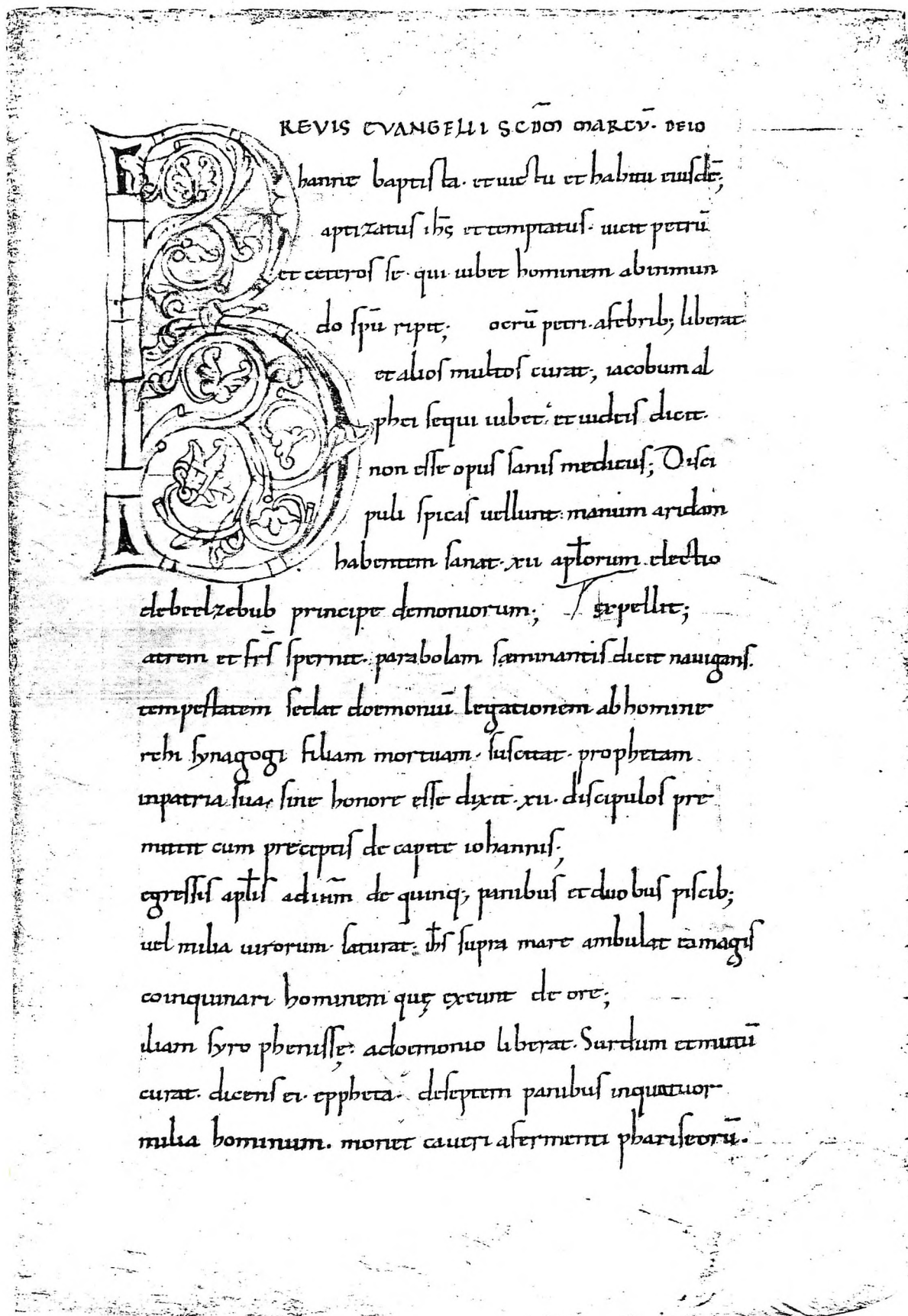
autem sabbati. que
lucescit in prima sab
bati. uenit maria
magdalene. & altera
maria. uidere sepulchr.
Et ecce tre motus
facti e magnus. Angls

aut dñi descendit de celo. Et accedens re
uoluit lapidem. & sedebat sup eum. Erat
aut aspectus eius sicut fulgur. & uestimenta
eius sicut nix. Pre timore aut ei extrast
custodes. & facti sunt uelut mortui. Respon
dens aut angls. dixit mulierib. Nolite ti
mere uos. Scio enim. quod ihm qui crucifixus e

DOMINICA SC^A. AD SC^{AM} MA
RIAM. SECUNDVS. MARC.

MARIA MAGDALENE ET
maria iacobi. & salome. emerunt aromata.
ut uenientes ungerent ihm. Et ualde ma
ne una sabbatorum. uenunt ad monu
mentum. orto iam sole. Et dicebant ad in
uicem. Quis reuoluat nobis lapidem ab ostio
monumenti. Et respicientes. uiderunt re
uolutum lapidem. Erat quippe magnus
ualde. Et inueuntes in monumentum. ui
derunt iuuenem sedentem. in dextris coopertu
stola candida. & obstupuerunt. Qui dicit

No. 88. GOSPELS (German): TABLE TO ST. MARK, f. 58a. Cent. xi early.

M. R. James, A Descriptive Catalogue of the Latin Mss. in the J. Rylands
 Lib. at Manchester 2 (1921)

Fig. 271 - MANCHESTER, John Rylands Library 93, fol. 1r

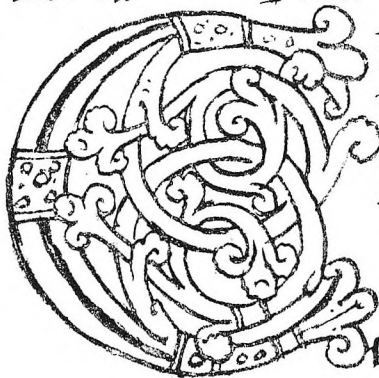
Fig. 269 - MANCHESTER, John Rylands Library 93, fol. 38

Fig. 270 - BRUXELLES B.R. 9289 fol. 107

Marie-Rose Lapiere, La lettre ornée dans les mss. mosans d'origine
bénédictine (1981) S.298

facient hortos. & rigabūt eos. ut nulla desint
in eis genera iumentū. & comedent fructus eorū.
Qui enī plantauerit & rigauerit. ipse & comē-
det. Cumq; hec omnia montes & colles fecerunt
stillantes dulcedinē & edificantes ciuitates. &
habitantes in eis plantantes vineas & bibentes
uinū earū. facientes hortos & comedentes fruc-
tus eorū. tē ipsos plantatores plantabit dñs sup
terrā suā. de qua dicitur. Credo uidere bona
dñi in terra uiuentiū. Et in euanglio. Beati mi-
tes. qm̄ ipsi possidebūt terrā. Postquā autē plan-
tauerit eos. & firma in altū radice solidarit.
non euellet ultra de terrā dederit eis. Ex quo
intelligunt ecclesiam usq; ad finē mundi con-
cūquidē psecutionib; sed nequaquā posse
subuerri. tēptari. non sup. erari. Et hoc fiet
quia dñs dī omp̄e siue dñs dī eius idē eccle-
se facturū ēē pollicetur ē. cuius pmissio herēti-
tate est

Finit in agios. Ex plana-
tionē liber tertius
Incipit prologus. in
abbacia & p̄lia. **VOZ. E S S E OX.**
P AR VV LV S.
ut paruulus loque-
bar. ut paruulus
sapiebā. ut paruulus

... cum inuenerit locum qui ipse am uidebit. nec
dū carbo de altari sublatuſ labia mea purgauerat.
nec dū errore ueteris ignorantie. igne sp̄s sc̄i fuerā
circūcisus. & audacter loquebar ad dñm. ecce ego
mitte me. Sperabā in sermōis latere qđ scripserā.
& ingenio mei p̄mā temeritatē ignib; uouērā.
Cū subito de italia afferret exemplar a quodā
iuuene tot annis quot & ego quondā scripserā.
laudante opusculū meū. fateor miratuſ sū. qđ
quāuis aliquis male scripserit. inuenit lectore
similē sui. Ille p̄dicabat & ego erubescēbā. Ille
quasi mysticos intellectus ferebat ad celū. ego de-
misso capite confiteri meū pudorē p̄hibebat.
Qđ igitur. & condēpnamus in quib; pueri lusi. **Minime.**
Scimus enī in tabernaculū dī & aurū
& pilos caprarū similit̄ oblatos. Legimus in euan-
glio uidue pauperis duo minuta magis quam
diuitiū substantias approbatas. Et tē dedim; qđ ha-
bim; & nē si tam̄ aliquid p̄fecim; dñō suū red-
dimus. Grā enī euissū id qđ sū. Nec diffiteor per
hos x̄xx. annos in eius opere me ac labore sudas-
se. Clemens est pat̄ cito reuertentē filiū suscipit.
nec expectat donec quis aperiat ostiū. ipse
egredit̄ obuiam anulū & stolā parat. licet ger-
manus inuideat. & scortatore ac nepotē uocet.
de salute illius symphonia anglice leticie can-
tarūq; iuratu in celestib; p̄sonat. Hoc est illud
tēpus in p̄amachi. hac luce dulcior. quo egressi

FRATER

X.

VVIBOLDVS.

Qd aut samaria & x tribus que scisse sunt sub rege
hieroboam. a stirpe dauid. accipiant in psona
hereticos. & omnis quide scriptura testatur. sed
maxime pphia osey. & hic ipse liber qui hereti-
cos impios. & ecclesiasticos peccatores uocat. Stai eni
sequit. Qup e impietas iacob. nonne samaria? Et
qd e peccatu iuda. nonne hierlm. Hoc du tarat
urta lxx. translators. ceteru in hebraico quom
legat post paulu subiciem? Sed & illud qd heretici
semp in dogmatu suoz sibi quasi in sublimitate
confidunt. & ecclie despiciunt simplicitate. in alio
loco dr. ue qui despiciunt syon. & confidunt
in monte samarie. De syon eni egrediet lex &
uerbu dni de hierlm. Porro samaria fabricata
est sibi. de pprio sensu. utulos aureos. habentes
quide in superficie pulchritudinis. s; utale spm
non habentes. & fabricata est in domo di qd int
pretatur bethel. Nec eni recipere poterat po-
pulus isrl deos. nisi qui de scripturis & in domo
di fabricati sunt. Quauis aut concubacula sua
uocent bethel. tam post fabrica
desut ee bethel. & uocat bethauen qd dicitur
domus idoli. p quo lex transtulerunt domu
os. Hoc de titulo. Nunc ueniam ad exordiu
pphetaz. & lernea bestia saeuente. spe sci uiro-
cent aduentu. Sol o paula. & eustochiu. ad dnm

82.
aures audiendi audiat. plus aliqd sonat. qua
qd postea inferatur attendat terra. aptabim
ecclie audite pli omis. hereticis u qui terrenā
suscepere doctrinā. attendat tra & omis qui
in ea sunt. ut & isti si audierint & illi si atten-
derint. non patiantur ea. que p ea sermo dni
cōminat. & sit eis dñs in testimoniu. siue ut
in ebraico legit. in teste. ut ut apertius interpret
est symmachus testificans. & testificans non
aliunde n de domo sua que est ecclia. aut
certe in filio id in dno nro ihu. q uere tēplū
patris est. & de cui oro loqo pat. uiscera pene
trans & medullas eoz. q attendere uoluerint
& audire. Quia ecce dñs egrediet de loco
suo. & descendet & calcabit sup excelsa terre
& consumit montes sub eum. & ualles scindet
sicut cera a facie ignis. sicut aque decurrentes
in preceptis. De scelere iacob omie istud. & in pecca-
tis dom' isrl. Quod scelus iacob. nonne samaria.
Et que excelsa iude nonne hierlm. Lxx. Ecce
eni dñs egrediet de loco suo. & descendet &
ascendet sup excelsa terre. & cōmouebunt montes
sub eū. & ualles tabescent. sicut cera a facie ignis.
& sicut aq. pfluens in descensu. Apt impietate
iacob omia hec. & ppt peccatu dom' isrl. Que est
impietas iacob. nonne samaria. & qd peccatu

austrera & tristitia nutiantur. in decimo idē una
decade. meliora & prospera. Per omnia enī flagella atq;
supplicia eruditur ist. Simulq; moneamur eos q;
parua putant crimina furui atq; per uirui. qd in
ducat maledictio que in uolumine ac falce scrip
ta est in domui furis atq; per uiri. & comoretur
in ea. & omnia eius ligna lapidesq; consumat. Qd
si in his que minora putantur furui dico & per uiri
tanta penaru cominatio est. qd dicemus de fornica
tione. adulterio. homicidio. sacrilegio. cunctisq;
criminibus que ab aplo inter carnis opa numerantur.
Legimus cubitos longitudinis & decem latitudinis.
ad etate referre dñi saluatoris. id tricenariu nu
meru efficere. qd n uidelicet pater que qua. sed
ome iudiciu dederit filio. & ab eo mundu iudi
candus sit. Et egressus est angls dñi q loquebat
in me. & dixit ad me. Leua oculos tuos & uide.
qd ē hoc qd egreditur. Et dixit. Qd nā est. & ait.
Nec est amphora egrediens. Et dixit. hoc est ocul
eoru in uniuersa tra. Et ecce talentu plumbi por
tabatur. & ecce mulier una sedebat in medio
amphore. Et dixit. Hec est impietas. Et percussit ea
in medio amphore. & misit massa plumbē in os
eius. Lxx. Et egressus est angls q loquebat in me
& dixit ad me. Suspice oculos tuos. & uide qd sit

omnibus apparebat. Ne ne forte rursum
eleuaret caput. & sua iniquitate & impie
tate gauderet. talentu plumbi in modum
grauissimi lapidis mittit in os amphore.
ut impletur in medio opprimat. atq; con
cludat. ne quom possit erumpere. Hec qsi
umbras quasda & lineas future imaginu
duximus. ut qd reliquu est. suis coloribus
impleamus. Angls qui loquebat in propheta
egressus de eo. & quasi cominus loquens p
cepit illi ut leuet oculos suos & uideat
peccata populi ist. in mēsurā coaceruata.
perfecta & impleta delicta cunctoꝝ. & hanc
esse oculoru eoru qd ebraice dr aenam.
& scribitur per aui. ioch. nun. men. siue
iniquitate eoru. Que si per uau. litteram
scripta esset. recte legeret onā. ut lxx
putauerit. & hic error in editione uulgata.
frequent in oleuit. ut quia uau. & ioch.
littere. eadē forma. s; mēsurā diuerse sūt.
altera legat per altera. Hec amphora siue
mēsurā oculul eoru ē in uniuersa tra. hoc ē
ostensio peccatoꝝ. ut quoꝝ. uicia dispa
latitabant. in unū coaceruata. oculul
omnium panderentur. & egredieret de
loco suo ist. & cunctis gentib; qualis in

IN NOMINE DNI INCIPIUNT CAPITULA LIBRI SEQUENTIS

- .1. Prefatio primi libri. x
- .11. De ortu & ostensione solis genitrici per visum ostenso x
- .111. De sagacitate & industria & progressu a natali solo & xv
magistri institutione.
- .1111. De aduentu eius ad comgallum & egressu ab hibernia.
- .v. De ingressu in gallias & exemplo sodalium religiosorum. xvi
- .vi. De sigiberti regis susceptione & optione heremi ingressi xvi
sumq; in anagrat. & sospitate mulieris.
- .vii. De ammonitione quorundam qui viro dei sumptus detulere
- .viii. De temptatione & probatione & constantia secessu tu xx
toris heremi.
- .viii. De ariditate cibi & aqua ex petra pducta.
- .x. De inuentione luxurii & monasterio ibi constructo. xx
& monachorum concursu. T mento piscium. xxi
- .xi. De progressu eius cum antiermo in heremo & supple
- .xii. De sodalium egitudine diuinitus comperta & sospi xxi
tate obedientium. xxi
- .xiii. De segete inter umbres collecta & viro dei fide. plu xxv

Manchester

J. Rylands Lib.

Ms. No. 91

frenetia domus eorū. & prolis sacracone:

xxvi Desusceptione chagnerici & auctarii. & benedictione. iiii.

xxvii Desusceptione theodobesti & brigantie sessione. gen. vii.

tūq; correptione & aduentu altū. & diuisione

pomorū. & angeli pūsum monitū. T. patione. iiii.

xxviii De bello regū & reuelatione uiri di. & theodeberti. iiii.

xxviii De interitu theoderici. & liberorū necē. & impleta

pphetia in chlothario. IN CEPT VITA S.

COLUMBANI ABBATIS.

.i.

RUTILANTEM ATQ; EXIMIO SYLGORE
 micantem. scōrū p̄suli. atq; monachorū
 patrū. sollertia nobilitum condidit ui
 tam doctorū. scilicet. ut posteris alma redolētes
 p̄scorū exempla; Cgit hoc aspeulif rerū sator
 p̄ternus. ut suorū famulorū famā commendare
 perenne. utq; p̄terita gesta. linquerent futu
 ris exempla. & de p̄cedentiū meritis. uel imitan
 do exempla. uel memorie commendando uentu
 ra soboles gloriaretur; Quorū beatus athanasius
 antoni. hieronimus pauli. & hilarionis. uel eete
 roq; quos cultus bonę utq; laudabiles reddebant.

M. R. James, A Descriptive Catalogue of the Latin Mss. in the John
Rylands Library at Manchester 2: Plates (1921)

ribus preferuntur. Itē cum
intus apud se tacita cogita
tione supbiant. foris se humi
les demonstrant. Cūq; ab ho
minibus immoderate lau
dantur. tales se ēē quoq; a
pud dñm existimant. quales
se gaudent hominibus inno
tuisse. Unde fit. ut & iam ae
ternę uitę pcepturos se prę
mia psumant. & qui hic de hu
manis fauorib; exultant.
illic se habituros requiē
omni no ñ dubitant. Sed
inter hęc. occulta uocati
onis hora subripit. & cum
carnis oculos claudunt.

Quia quicquid ad mortuū
diuitiū humanis aestimatio
nibus uidit. de ostensione ē
phantasmatis ñ de soliditate
uirtutis. Nam cū mens eius
in morte carnis euigilat.
cognoscat pcul dubio. quia
fauores circa se hominū dor
miens uidebat. Siq; Oculus
qui eū uiderat ñ uidebit.
neq; ultra eū intuebitur
locus suus. Qd ē locusypo
critę. nisi cor adulantiū.
ibi quippe requiescit. ubi
fauores inuenit. Oculus
ergo qui eū uiderat ñ uide
bit. quia subtractus in mor
te. stultis amatorib; suis

sicut Inuentre cibi ita
continentur Inmente
cogitationes. Uterus ita
que ypocritis preparat
dolos quia tanto semper
maiores malitiam con-
tra proximos Inmente
concepit. quanto solus
prae omnibus videri
Innocentior quaerit.
Haec idcirco eliphas
protulit. quia beatus
Iob. tanto percussus
uerbere. propter ypo-
crisin putauit. Sed eius
uerba & si multis con-
gruunt. ab ipso solo ali-
ena sunt. pro quo solo
dicebantur. Quia scilicet vir
nihil in suis actibus duplici-
tatis habuit. quem testis ve-
ritas. de cordis simplici-
tate laudauit.
**EXPLICIT LIBER
DUODECIMUS**

**INCIPIT LIBER
TERTIUS DECIMUS**

**HOC PER
UERSORUM
PROPRIMUM SOLET.**
quod mala sua pconui-
tiu bonis ingerunt. pri-
us quam de eis ipsi ueraci-
ter accusentur. Et dum
metuunt increpari de
his que faciunt. aduer-
santes suis prauitatibus
iustos. hec facere testan-
tur. Scilicet autem viri patienter
audiunt. etiam que se nun-
quam fecisse meminerunt.
Quamuis ea mala que sibi
ingeri conspiciunt. ab
ipsis suis criminatoribus
nouerint perpetrata. Et cum
eos predicando corrigere

INCIPIT BREUIA RIUM EVAN
 GELII SECUNDUM MATHEUM
Natiuitas xpi. Magi cum muneribus ueniunt
 Et ioseph ab angelo peruersum admonitus
 cum puero et matre eius in egyptum fu

git. Infantes interficiuntur.

ii **R**egressio ihu ex egypto in nazareth. de baptis
 mate iohannis in iordanem de xpi baptis mate.

iii **I**hs post ieiunium quadraginta dierum. et qua
 draginta noctium temptatur a diabolo. pe
 trum et andream iacobum et iohannem pisea
 tores conuocat. Et circueus galileam uixit
 languores hominum curat.

iiii **B**eatitudo et cetera mandata. id est de homici
 dio. de oblatione. de adulterio. de oculo uel
 manu eruenda. uxorem nisi ob adulterium. non
 dimittendam. de iuramentis. De oculo et den
 te. inimicos diligendos. De elemosinis.

v **O**ratio. ieiunium. De thesauro in celum. Lucerna
 corporis et oculus. Et non posseduo; domi
 nis seruire. Ne cogitandum de aesa et uesti
 mento. Volatilibus et lilis agri. et sollici
 tudine diei.

vi **N**on esse iudicandum. De festuca et trabe in oculo.
 De margaritis ante porcos. Petendum. queren

Ms. 98

1.7²

2001

Ozias autem genuit iotham
 Iotham autem genuit achaz;
 Achaz autem genuit ezechiam;
 Ezechias autem genuit manasse;
 Manasses autem genuit amon;
 Amon autem genuit iosiam;
 Iosias autem genuit iechoniam efrs
 eius intransmigratione babilonis;
 Et post transmigrationem babilonis
 Iechonias genuit salathiel;
 Salathiel autem genuit zorobabel;
 Zorobabel autem genuit abiud;
 Abiud autem genuit eliachim;
 Eliachim autem genuit azor;
 Azor autem genuit sadohe;
 Sadohe autem genuit achim;
 Achim autem genuit eliud;
 Eliud autem genuit eleazar;
 Eleazar autem genuit mathan;
 Mathan autem genuit iacob;
 Iacob autem genuit iosephum marie;
 Dequanatus est ihs qui uocatur xps.
 xxxxxxxxxxxxxxxx

A Ms. 98
f. 17^r

describens Sepultus constantinopolim Ad
 urbem uicesimo constantiniano. ossaeus cum re-
 liquis andreae apostoli translatus sit

ITEM ARGUMENTUM
 VCASANTI

o cenus. artemedicus. discipulus
 apostolorum. post capulum secu-
 tus usque ad confessionem eius. serui-
 ens domino sine crimine. Nam neque uxorem unquam
 habens. neque filios. Septuaginta et quatuor anno-
 rum obit in bithynia. plenus spiritu sancto. Quicumque
 scripta eunt euangelia. per mattheum quidem in
 iudaea. per marcum autem in italia. per iohannem in
 trespis. per mattheum et per alios hoc scripsit euangeli-
 um. significans etiam ipse in principio ante ea alia
 esse descripta; cuius extra ea quae ordo euangeli-
 cae dispositionis exposcit. eam maxime necessi-
 tas laborasse fuit. ut primum grecis fidelibus.
 omnino prophetatione uenturum in carnem dei christi
 manifestam humanitatem. ne iudaicis fabulis in-
 tenti. in sololegis desiderio tenerentur. neque
 hereticis fabulis. et stultis sollicitationibus se-
 ducti. excederent ueritate. laboraret

M. R. Jones, A. G. Jones, A. G. Jones, A. G. Jones
Lain Moss in the J. R. Jones L. S. of the Jones
vol. II (1851)

pium in genesi. et etiam incorruptibilissimis
per uirginem in apocalipsi redderetur. Dicen-
te xpo. Ego sum. alfa. et. omega. Et hic est io-
hannes. qui sciens superuenisse diem recessus
sui. conuocatis discipulis suis in effeto. per
multa signorum experimenta promens xpm
descendens in defossam sepulturae suae locum
facta oratione. positus est ad patres suos.
Iam extraneus a dolore mortis. quam a cor-
ruptione carnis inuenitur alienus. Iam enim
post omnes euangelium scripsit. Et hoc uirgi-
ni debebatur. Quorum tamen uel scriptorū
tempora. dispositio. uel librorum ordinati-
o. ideo per singula a nobis non exponitur.
ut scienti desiderio collocato. et querentibus
fructus laboris. et domagister u doctrina
seruetur.

Ms. 98
f. 151v

Et uerbum erat apud dm̄. et dserat uer-
bum. Hoc erat in principio apud dm̄.
Omnia per ipsum facta sunt. et sine ipso fac-
tum est nihil. Quod factum est. in ipso uita erat.
Et uita erat lux hominum. et lux in tenebris
lucet. et tenebrae eam non comprehenderunt.
Fuit homo missus adō. cui nomen erat iohan-
nes. hic uenit in testimonium. ut testimo-
nium perhiberet de lumine. ut omnes crederent
per illum. Non erat ille lux. sed ut testimo-
nium perhiberet de lumine.

10 11
OT VII
LY VI

10 11
OT I
LY XVIII

10 111

10 V
OT I
LY XIII

Erat lux uera. quae illuminat omnem homi-
nem uenientem in hunc mundum. In mun-
do erat. et mundus per ipsum factus est. et
mundus eum non cognouit.
In propria uenit. et suum non receperunt.
Quot quot autem receperunt eum. dedit
eis potestatem filios di fieri. his qui credunt
in nomine eius. Qui non ex sanguinibus. ne-
q; ex uoluntate carnis. neq; ex uoluntate
uiri. sed ex dō nati sunt.
Et uerbum caro factum est. et habitauit in
nobis. Et uidimus gloriam eius. gloriam
quasi unigeniti a patre. plenum gratiae.
et ueritatis.

Ms. 98
4.154v

suis. et turbis iudeorum homo erat paterfamilias usque prophetam habebat
 fr. vii. Secdm lucam. cap. cxc. Dixit ih̄s discipulis suis. homo
 quidam habuit duos filios usque perierat et inuentus est
 Dom. ad sem Laurentium. iii. Secdm lucā. cap. cxxvi.
 In illo tempore. erat ih̄s faciens demonia usque et custodiunt illud.
 fr. ii. Secdm lucā. cap. xx. In illo tempore. dixerunt pharisei
 ad ih̄m. Quanta audiuimus facta in capharnaū. usque in mediocore ibat.
 fr. iii. Secdm math. cap. clxxxi. In illo tempore. Respiciens
 ih̄s discipulos suos. dixit simoni petro usque septuagies septies.
 fr. iiii. Secdm math. cap. clm. In illo tempore. Accesserunt
 ad ih̄m ab hierosolimis scribe. et pharisei dic. usque nō comēda hominē.
 fr. v. Secdm luc. cap. xxvi. In illo tempore. Surgens ih̄s
 de synagoga. introiit in domū simonis usque regnum di.
 fr. vi. Secdm iohannē. cap. xxciii. In illo tempore. Venit ih̄s
 in ciuitatē samarię usque quia hic est uere salus mundi.
 fr. vii. Secdm iohannē. cap. lxxvi. In illo tempore. Precepit
 ih̄s. in montem oliueti usque noli peccare.
 Dom. iiii. ad hierusalem. xlvi. Secdm ioh. In illo tempore.
 Abiit ih̄s transire galileę usque qui uenturus est in nomine dñi.
 fr. ii. Secdm ioh. cap. xx. In illo tempore. p̄p̄erat pascha
 iudeorum usque ipse enim sciebat quid esset in homine.
 fr. iii. Secdm iohannē. cap. lxxv. In illo tempore. In die
 festo mediantē usque de turba autē multę crediderunt in eum.
 fr. iiii. Secdm iohannē. cap. lxxviii. In illo tempore. pre
 teriens ih̄s. uidit hominem cecum usque adorauit eum.

Ms. 98
f. 195^r

mt fol
11

Omnes ergo generationes ab abraha usq; ad da
uid. generationes quatuordecim. Et a da
uid. usq; ad transmigrationem babilonis. ge
nerationes quatuordecim. Et a transmigra
tione babilonis. usq; ad xpm. generationes
quatuordecim.

th. iii.
1. 11.

Xpi autem generatio sic erat. Cum esset de
sponsata mater eius maria ioseph. antequam
conuenirent. inuenta est in utero habens de
ioseph autem uir eius cum esset iustus. et nol
let eam traducere. uoluit occulte dimitte
re eam. haec autem eo cogitante. ecce angelus dñi
in somnis apparuit ei dicens. Ioseph fili dauid
noli timere accipere mariam coniugent tuam.
Quod enim in ea natus est. de spu sco est. Pariet
autem filium. et uocabis nomen eius ihm. Ipse enim
saluum faciet populum suum a peccatis eorum.
Hoc autem totum factum est. ut impleretur qd die
tum est a dño per prophetam dicentem. Ecce
uirgo in utero habebit. et pariet filium. et
uocabunt nomen eius emmanuel. qd est interpreta
tum nobiscum. Exurgens autem ioseph a somno.
fecit sic pceptum angelus dñi. Et accepit coniugem
suam. et nō cognoscebat eam. donec peperit filium
suum primogenitum. Et uocauit nomen eius ihm.

th. iii.
sot

Ms. 98
f. 17^v

surgat in iudicio. cum generatione ista. et condep-
nabitur. quia uenit a finibus terre. audire sapi-
entiam salomonis. Et ecce plusquam salomon hic.

dxviii
lxxv

Cum autem immundus spiritus exierit ab homine. am-
bulat per loca arida. querens requiem. et non inuenit.

Tunc dicit. Reuertar in domum meam. unde exi-
ui. Et ueniens inuenit eam uacantem. scopis mun-
datam. Tunc uadit. et assumit septem alios spiritus.

Et fiunt nouissima hominis illius. peiora prioribus.

Sic erit et generatio huic pessima.

dxv
lxxvi
lxxvii

Ad huc eloquente. Ad turbas. ecce mater eius et
fratres. stabant foris. querentes loqui ei. Dixit
autem ei quidam. Ecce mater tua. et fratres tui foris
stant. querentes te. At ipse respondens. dicens
sibi ait. Quae mater mea. et qui sunt fratres mei.

Et extendens manus in discipulos suos. dixit.

Ecce mater mea. et fratres mei. Quicumque enim
fecerit uoluntatem patris mei qui in caelis est. ipse
meus et frater. et soror. et mater est.

dxviii
lxxvii
lxxviii

In illa die. exiens ihesus de domo. sedebat
secus mare. Et congregati sunt ad eum turbae
multae. ita ut nauicula ascendens siceret. Et
omnis turba stabat in litore. et locutus est eis
multa in parabolis. dicens. Ecce exiit quis seminare.

Ms. 98
f. 33^v

meū

sibi

i ueli

per

s uox

nus;

ūmi

non

tis;

i &

ut;

ost

not

lico.

vtruf

Auctor salutis unice mundi redemptor

in clyti tu x pē nobis annua crucis

secunda gloriam

Tu sputa colaphos uncula

passus uerbera cruce uolens ascendi

ra: snrē salutis gratia

Hic morte morte diruens uitāq; inter

largiens mortis ministrū subdolu

deus ceras diabolū

Nunc in parentis dextera sacra

fulgens uictima audi pcamur

uundo tuo redempti sanguine

Quo te sequentes omib; morū pcessu

seculi aduersus omne scandalū

crucis feremus labarū

Prestapater per filiū presta palmū

sp̄m cum his p̄eum triplici unus

d̄s cognomine amen

Audite medium fructus. & quasi rosi plantata
sup riuos aquarū fructificite.

Liberator animarum. mundi redemptor

ihū xpe dne dī remmortalis. supplico.

ego peccator per immenso clementiarum

per magnā misericordiā tuā. et p modu

lationem psalnorū quam ego indignus

& peccator decanto. libera anima^{mea} de pec

cato ab tolle cor meū de omnibus pra

uis. et p fides cogitationes. libera cor

pus meū de omnibus unius peccati re

pelle ame concupiscentias. carnales.

eripe me de omni impedimento satane.

& ministrorum eius visibilium & inuisi

bilium. & infidelium tuorum qui querunt

impedire anima mea. saluator mundi.

ipm cum mī pteum tripudium

dī cognomine amen

Audite medium fructus. & quasi rosa plantata
sup riuos aquarū fructificite.

Quasi libanus odorem suauitatis habete. florere
flores. quasi lilium date odore

Et fructificate in gram. & collaudate canticū. &
benedicite dnm in omnibus operib; suis.

Dote nomini ei magnificentiā. & confite mini
illum uoce labiorū uestroꝝ

Gaudens gaudebō in dno. & exultauit anima
mea in dō meo.

Quia induit me uestimēto salutis. & induimēto
iusticie circumdedit me.

Quasi sponsum decoratū corona. & quasi spon

sā ornata muni libus suis
Sicut enī terra pfert germen suū. & sicut
ostus semen suū germinauit. sic dñs germi

Non uocaberis ultra desolata.

& terratua nūc uocabitur amplius desolata.

Sed uocaberis uoluntas mea. & terratua
inhabitabit

Habitauit enī in uersu uirgine. & habita

bunt in te filii tui.
Et gaudebit sponsus sup sponsā suā. &
gaudebit sup te dñs dī tuus

Nanderton

J. R. Lib.

Ms. 116 (Lat.)

f. 109^r